

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział I. Koncepcja „srebrnej gospodarki” i problemy wykluczenia	11
1.1. „Srebrna gospodarka” na szczeblu krajowym i międzynarodowym	11
1.1.1. <i>Silver economy</i> w polityce społecznej i dokumentach Unii Europejskiej	12
1.1.2. Lokalna polityka na rzecz osób starszych	18
1.1.3. Trendy demograficzne w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej	21
1.2. Wykluczenie społeczne jako problem społeczno-gospodarczy	27
1.2.1. Identyfikacja pojęcia wykluczenia społecznego	27
1.2.2. Determinanty wykluczenia społecznego	33
1.2.3. Konsekwencje wykluczenia społecznego	38
1.2.4. Skala wykluczenia społecznego osób w wieku 50+ na tle pozostałych grup wiekowych	40
1.3. Wykluczenie społeczne bankowe jako obszar wykluczenia społecznego	46
1.3.1. Wykluczenie finansowe a wykluczenie bankowe	46
1.3.2. Determinanty wykluczenia bankowego	55
1.3.3. Skala wykluczenia finansowego i bankowego osób w wieku 50+	61
1.3.4. Skutki wykluczenia bankowego	68
1.3.5. Wykluczenie bankowe a wykluczenie społeczne	69
1.3.6. Zadłużenie i niewypłacalność gospodarstw domowych a wykluczenie finansowe i społeczne	73
1.4. Kierunki interwencji na rzecz zwiększania aktywności społecznej osób starszych ..	83
Rozdział II. Ocena dostępności i atrakcyjności usług bankowych dla osób w wieku 50+ ...	89
2.1. Potrzeby i zachowania finansowe gospodarstw domowych	89
2.1.1. Typologia i determinanty potrzeb i zachowań finansowych gospodarstw domowych ze szczególnym uwzględnieniem osób z segmentu 50+	89
2.1.2. Zarządzanie finansami gospodarstw domowych – zapotrzebowanie na produkty bankowe	101
2.2. Ocena dostępności i atrakcyjności oferty bankowej dedykowanej dla segmentu 50+ ..	116
2.2.1. Dostępność podstawowych usług bankowych i ich zróżnicowanie	116
2.2.2. Ocena atrakcyjności oferty rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych dla segmentu 50+	118
2.2.3. Ocena atrakcyjności oferty lokat bankowych dedykowanych seniorom	127
2.2.4. Ocena atrakcyjności oferty kredytów dedykowanych seniorom	134
2.2.5. Podsumowanie	142

Rozdział III. Edukacja finansowa w podnoszeniu aktywności społecznej osób 50+	147
3.1. Definityjne ujęcie edukacji finansowej	147
3.2. Ekonomiczne i społeczne korzyści edukacji finansowej	162
3.3. Specyfika badań nad poziomem świadomości finansowej	166
3.4. Socjalizacja ekonomiczna pierwotna i wtórna	172
3.5. Edukacja finansowa w Polsce	175
3.5.1. Problem edukacji finansowej w Polsce	175
3.5.2. Stan świadomości finansowej w Polsce na tle krajów UE w świetle badań wtórnych	190
Rozdział IV. Świadomość finansowa gospodarstw domowych w świetle badań pierwotnych	197
4.1. Tendencje demograficzne w województwie łódzkim i ich konsekwencje w dziedzinie zaspokajania potrzeb osób 50+	197
4.2. Metodyka badań w zakresie ekskluzji bankowej	201
4.3. Analiza struktury na podstawie przeprowadzonych badań pierwotnych	205
4.3.1. Struktura demograficzna próby	205
4.3.2. Stosunek do pieniędzy	211
4.3.3. Subiektywna wiedza finansowa	215
4.3.4. Zakres i częstotliwość korzystania z produktów bankowych	217
4.4. Identyfikacja zależności między poszczególnymi determinantami wykluczenia bankowego w wiedzę finansową	230
4.4.1. Wskaźnik wiedzy finansowej teoretycznej	230
4.4.2. Wskaźnik wiedzy finansowej praktycznej	235
4.4.3. Aktualne posiadanie produktów finansowych	240
4.4.4. Posiadane produkty finansowe w ciągu 2 ostatnich lat	248
4.5. Wiedza finansowa teoretyczna a aktualne posiadanie produktów finansowych	256
4.6. Podsumowanie	261
Rozdział V. Program wyrównywania szans w dostępie do wiedzy finansowej osób 50+	267
5.1. Rekomendacje dedykowane instytucjom bankowym w zakresie działań stymulujących ograniczanie zjawiska wykluczenia bankowego i podnoszenie świadomości finansowej	267
5.1.1. Przegląd i ocena działań prowadzonych przez instytucje sektora bankowego w Polsce na rzecz podnoszenia wiedzy finansowej	267
5.1.2. Przykłady dobrych praktyk podejmowanych przez banki za granicą	284
5.1.3. Rekomendacje rozwiązań na rzecz osób w wieku 50+ na podstawie przykładów dobrych praktyk	292
5.2. Rekomendacje dla podmiotów działających na rzecz osób 50+ na poziomie lokalnym w obszarze kształtowania świadomości finansowej	304
5.2.1. Przegląd doświadczeń zagranicznych w obszarze edukacji i włączenia w sektor bankowy osób 50+	304
5.2.2. Zidentyfikowanie rozwiązań na rzecz osób w wieku 50+ jako przykładów dobrych praktyk	309
5.2.3. Rekomendacje rozwiązań na rzecz osób w wieku 50+ na podstawie przykładów dobrych praktyk	312
Zakończenie	317
Bibliografia	323
Spis rysunków	339
Spis tablic	343
O autorach	347